

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De obligatione suscipiendi ordines ratione beneficij. punct. 6

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

PUNCTUM VI.

De obligatione suscipiendi ordines ratione beneficii.

- 1 Quid dicendum de Episcopatu.
- 2 Ad parochialem assumptus debet intra annum ad sacerdotium promoveri.
- 3 Debet possidere beneficium pacificè.
- 4 Apponitur quadam limitatio.
- 5 Non suscipiens sacerdotium culpabiliter, priuatur ipso iure beneficio accepto ante ullam sententiam.
- 6 Patitur difficultatem supradicta communis resolutione.
- 7 Excusaris ab hac pena, si ex legitimo impedimento, vel dispensatione promotus non fuit.
- 8 Dispensationem solus Pontifex concedit.
- 9 Quod censetur legitimum impedimentum.
- 10 Quid si ob irregularitatem, cuius dispensationem impetrare non potes, non promouearis? Probabiliter est excusari à pena.
- 11 Quid si Episcopus ob defectum litteraturarum te nolit promouere? Non priuaris.
- 12 Quos beneficiarios afficiat hæc pena priuationis.
- 13 Assumptus ad beneficia, quibusordo annexus est, tenetur infra annum à die pacifica possessionis ordinem suscipere, alias priuari poterit.
- 14 Quid de priuatione vocis in capitulo qualiter intelligatur?
- 15 An intelligatur tantum de priuatione vocis alicuius?
- 16 In Ecclesiis, ubi cum adiunctis proceditur, non potest Episcopus ad priuationem canonicatus procedere absque adiunctis.

Pluribus beneficiis hæc obligatio annexa est. Nam in Episcopatum assumptus, etiam si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis sit, tenetur intra tres menses munus consecrationis accipere; alioquin ad restitutionem fructuum tenetur, & si intra totidem menses id facere neglexerit, ipso iure est Episcopatu priuatus: sic Trid. sess. 24. c. 2. de reform. Hæc obligatio suscipiendi consecrationem intra tres menses à die electionis per superiorem inquam confirmatam, iam iure aliquo stabilita erat. c. quoniam quidam. 75. dist. c. quoniam quidam. 110. dist. c. de Siracusana. dist. 28. Circa hæc penam priuationis beneficii, & fructuum statutum à Trid. aduerto satis probabile esse non ligare, quovisque sententia declaratoria negligentia Episcopi necdatur, quia nullum est verbum indicans hæc declarationem necessariam non esse, & regulariter penæ ipso iure impostæ hæc expostulatur declarationem, sic Lessius lib. 2. de iust. c. 34. n. 103. tametsi contrarium communiter receptum sit.

1 Assumptus vero ad parochialem Ecclesiam debes intra annum à die commissi regiminis seu possessionis acceptæ ad sacerdotium promoveri, quod si per te ipsum steterit quominus non fueris promotus, parochiali Ecclesia ipso iure nulla monitione præmissa priuatus existis: habetur expressè cap. licet canon. de elect. in 6. Dixi à die possessionis acceptæ, seu à die, quo illam accipere poteris. Quia idem est ad huiusmodi obligationem inducendam realis possessio, & potestas illius, ut definitur in cap. commissus. de elect. in 6. Neque enim negligentia, vel fraudi fauendum est.

2 Debet tamen possessio pacifica esse, non litigiosa. Nam litigiosa ab hac obligatione excusatur ob periculum amittendi beneficium: sic ex communi sententia Azor. 2. p. lib. 6. c. 8. g. 2. Lessius lib. 2. c. 34. n. 100. Garcia 3. p. de benef. c. 4. n. 1. Imo addendum existimo, non solum litigium in limine possessionis ortum te à suscipiendis ordinibus excusare, sed etiam subortum durante anno, quo promoveri debebas. Quia non est æquum te obligatione perpetua ordinum arctare ad beneficium, quo fortè priuaberis, sic Aegid. Bellam. decis. 83. quem refert & sequitur Garcia 11. p. de benef. c. 5. n. 118.

3 Patitur tamen hæc doctrina limitationem, in lite mota super petitorio, casu quo tibi ex prouisione sedis Apostolicæ concessum sit liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouentuum ad dictam Ecclesiam parochialem pertinentium possessionem, eo quod hæc lis non ita periculosa videatur, & periculum perceptione fructuum compensatur: sic tenent, decisumque referunt Barbosa in declarat. concil. sess. 22. cap. 4. in fine. Garcia 11. p. de benef. cap. 5. num. 121. c. 122.

4 Supradictam penam priuationis beneficii ipso iure incurrit, ita ut ex communi sententia ante ullam sententiam declaratoriam tenentis te beneficio spoliare. Nam licet penæ regulariter non obligent ad sui executionem, antequam sententia saltem declaratoria criminis accedat. At hæc priuatio non tam est pena, quam defectus conditionis à lege requisitæ, ut beneficii collatio firma perueniret. Hic ergo defectus rescindit & resoluunt collationem à principio validam, lege sic disponente. Lessius lib. 2. de iust. cap. 34. dub. 29. numer. 301. Na-

uarr. cap. 25. num. 117. & alij relati à Garcia 11. p. de benef. c. 11. num. 29.

5 Hanc sententiam approbo, quia communem; tametsi contraria non leui fundamento fulcitur possit. Negari namque non potest, illam priuationem relatum in cap. licet, esse proprie penam. Tum quia est ob delictum commissum non suscipiendi ordines. Tum quia priuatur iure quæsitio beneficii: beneficium enim quæsitum fuit independentem ab ordinum susceptione: alias ordines non suscipiens omnes fructus illo anno perceptos obligatus esset restituere; quod à doctoribus communiter reprobat. Si ergo hæc priuatio est proprie pena, ut pro certo tenet Suar. lib. 5. de legib. c. 5. n. 8. & cap. 8. n. 10. & præter regulariter non obligant ad sui executionem ante sententiam, neque hæc pena ante sententiam obligabit. Dices ideo ante sententiam obligat; quia in ipsamet lege sic eorum est: inquit enim rest. in dicto cap. licet canon. Quod si infra idem tempus (scilicet annum) promotus non fuerit, Ecclesia sibi commissam nulla etiam præmissa monitione sit præfatis constitutionis autoritate priuatus. Ergo ex vi huius textus nulla monitio, & declaratio requiritur. Sed leue est supradictum fundamentum. Nam illa verba, nulla præmissa monitione, referenda non sunt ad priuationem, sed ad promotionem, ut bene notat Garcia 11. p. de benef. cap. ult. n. 30. ita ut faciat hunc sensum, si infra annum promotus non sis, etiam nulla præmissa monitione, Ecclesia tibi commissam priuatus existas. Ergo etiam illa verba ad priuationem referrentur, adhuc non conuincunt necessarium non esse delicti declarationem; ad summum enim conuincunt non esse necessariam priuati monitionem, ut tu priuatus existas. Erit tamen necessaria delicti, vel penæ declaratio, quia hæc non excluditur.

6 Quod si ad commune effugium recurras, dicens beneficium concedi sub hac conditione, ut infra annum nullo stante legitimo impedimento ad sacerdotium debes promoveri, si minus rescindatur collatio. Obstat gratis hoc esse dictum. Nempe vnde constat hic prouisionis modus? Præterea idem dicitur post in priuatione ipso iure beneficii contingente ob alia delicta, scilicet hæresim, simoniam, assassinium, & similia, conuincuntur, beneficium sub illa conditione, ne illa delicta committantur: illis vero commissis beneficii collationem annullari, quod non est communiter receptum. Ergo probabile est te non esse obligatum ob non promotionem cedere beneficio, quovisque per sententiam obligaris, & ita tenet Zetola præf. Episc. 1. n. verbo beneficium. S. 4. dicto 4. Doctor, Salag. in fine sequenti, possess. 81.

7 Ab hac priuatione beneficii excusaris, si ex legitimo impedimento, vel dispensatione non fuit ad ordines promotus. Quia rest. in c. commissus. de elect. in 6. petit culpam, que omnino cessat stante legitimo impedimento, vel dispensatione.

8 Dispensatio autem solum à Pontifice concedi potest: quia legis à se latæ obligationem solus ille valet remittere. Et eius vero commissione Episcopus in unico tantum casu, nempe ob studium ad septennium; & tunc intra annum ordinari debet subdiaconatu, & septennio expieto debet intra annum fieri sacerdos: alias beneficium vacat. Habetur c. cum ex eo, de elect. in 6. Sed an hæc potestas reuocata sit à Trid. latè disputatum tract. 7. disp. 3. punct. 9. §. 9. n. 8. c. 9.

9 Legitimum vero impedimentum est, si ob infirmitatem, vel absentiam Episcopi, vel illius contradictionem non promouearis. Si tamen Episcopus dat tibi facultatem ut ab alieno Episcopo promouearis, in culpa eris, si omittas promoveri, Bernard. Diaz. præf. c. 5. n. 3. ubi consultit, & bene, quoties impedimentum ex parte Episcopi prouenit, te debere ad vitandas lites protestari paratum esse ad ordines suscipiendos.

10 Sed quid si ob aliquam irregularitatem, aliudve canonicum impedimentum, cuius dispensationem obtinere non potes, non promouearis? Et quidem si absque tua culpa contigit beneficio priuandus non es, ut tradunt doctores referendi. At si tua culpa contractum est etiam post beneficii consecrationem, cedit Glossa in dicto c. licet canon. de electione. in 6. verbo priuatus. te priuatum esse; quia iam per te ipsum stat non promoueri: consentit Azor. 2. p. in sit. moral. lib. 7. c. 16. g. 1. in fine. Bernard. Diaz. part. c. 53. n. 3.

Cæterum probabilis credo te excusatum esse à supradicta priuatione, si ob irregularitatem tua culpa contractam non promouearis; dummodo tamen non sit contracta ea intentione, ut ab ordinibus suscipiendis impediaris, sic docuit Rebuff. in præf. benef. tit. de non promissis intra annum. num. 80. Garcia 3. p. de benef. cap. 4. num. 6. Lessius lib. 2. c. 34. num. 100. nihil distinguit, an irregularitas fuerit ex culpa, vel non. Ratio est; quia postea irregularitate iam legitime impeditus es, neque per te ipsum stat quominus promouearis: quod vero culpam commiseris in irregularitate contrahenda, est per accidens, cum non contingeret ex intentione, ut ab ordinibus impediaris; alias si ob culpam tuam infirmus fueris, beneficio priuandus esses, quod non admittitur.

11 Hinc inferitur, quando Episcopus ob illiteratam non vult te promouere, non esse beneficium priuandum; nam esto in discendis litteris negligens fueris, non ob hæc negligentiam, sed

sed ob negligentiam immediatam suscipiendi ordines debes beneficio priuari: & ita facta congregatio respondit, vt testatur Garcia supra, Salzedo dicto c. 53. n. 1.

12 Petes, quos hæc pœna dicitur cap. licet canon. afficiat: Respondendo afficere omnes illos, qui Ecclesiæ parochiali in titulum, vel commendam, seu vicariam præficiuntur. Quapropter si in vicarium perpetuum alicuius parochialis Ecclesiæ designatus, teneris intra annum ad sacerdotium promoveri: quia in te translata est tota Ecclesiæ cura: colligitur ex clement. 1. de officio vicarij: & notauit Azor. 2. p. lib. 6. cap. 8. quæst. 5. Extenditur hæc doctrina ad Priores Ecclesiarum conuentualium, in quibus si Prior designatus, obligatus es intra annum sacerdotium suscipere: alioquin vacat prioratus: nec iterum illa vice potest tibi conferri, constat ex clement. ne in agro. §. ceterum. de statu Monach. Quod si prioratus regularis, non conuentualis fuerit, & tibi in 20. anno constituto conferatur, vt conferri potest infra 25. ætatis tuæ annum, ad sacerdotium debes promoveri, alioquin vacat, vt supra: sic habetur in supra. clement. & tradit Glossa ibi: & notauit Azor. 2. p. in iust. moral. l. 6. cap. 8. q. 6. Dicit penam dicitur cap. licet canon. afficere Ecclesiæ parochialis præfectos, vt hæc ratione excluderet Decanum, Præpositum, Archidiaconum, aliisque dignitates, quibus animarum cura annexa est, à priuatione beneficiorum ipso iure, eo quod intra annum non promoueantur. Et idem est de iis, qui Ecclesiis collegiatis præficiuntur. Quia licet curam animarum exercent, non tamen Ecclesiam parochialem dicuntur habere: cap. siatum, de electione, in 6. eo quod cura non vni tantum, sed pluribus collegialiter, vel diuifim commissa sit, quod alienum est à qualitate requisita pro Ecclesia parochiali, ex pluribus relatis à Gonzalez gloss. 6. à num. 42. & text. in dicto c. licet canon. solum loquitur de obtinentibus parochialem, sub qua Ecclesia collegiata, decanatura, præpositura, aliisque similia beneficia non comprehenduntur, sic aliis relatis, Azor. 2. p. lib. 6. c. 8. quæst. 3. Gonzalez gloss. 6. à num. 34. & seqq. Debet autem Ecclesia parochialis actu curata esse, & non sufficit habitu, vt hanc obligationem suscipiendi sacerdotium inducat, Azor supra quæst. 9. August. Barbosa allegat. 53. num. 68.

13 Assumptus vero ad dignitatem, canonicatum, præbendam, seu quodlibet aliud beneficium, cui aliquis ordo sit annexus, teneris intra annum à die pacificæ possessionis, seu à die, quo per ipsum stat, quominus cum obtineat ordinem suscipere requiritur. Alioquin post monitionem factam priuari potest. Si vero hæc beneficia in Ecclesiis cathedralibus, vel collegiatis secularibus, vel regularibus existant, illa obtinentes vocem habere non possunt in capitulo, etiam si ab aliis liberè concedatur, nisi saltem in subdiaconatus ordine fuerint constituti. Et si infra annum non susceperint ordinem beneficij requisitum, ex tunc donec ad eum promoti fuerint, nullo modo vocem in capitulo habeant, & pars dimidia distributionum, que dantur iis, qui certis horis intereant, subtrahatur: habeatur expressè in clem. vt ij. de atate. & qual. & in Trident. sess. 22. capit. 4. de reformat. supradictam clement. renouante.

14 Ex quibus fit promotus ad Ecclesiæ cathedralis, vel collegiatis canonicatum, aut sacerdotalis ordo, v. g. annexus est, si subdiaconatus ordine insignitus non sit, vocem habere non posse in capitulo à die promotionis, & anno transacti, si per ipsum fuerit, quominus ordinem sacerdotij susciperet, priuatum eadem voce existere, & insuper dimidia parte distributionum sic relato Moneta de distribut. quæst. 2. p. quæst. 10. num. 9. docet August. Barbosa 1. p. de potest. episc. tit. 1. cap. 3. num. 22. præter: supponit Garcia 3. p. de benef. cap. 4. num. 23. imo censet si canonicatum, & dignitatem habeas, & ratione vtriusque vox tibi in capitulo competat, promotusque sis ad ordinem canonici annexum, non tamen ad ordinem annexum dignitati, vtraque voce priuatum existere. Quia illud vniuersale negatiuum, nullo modo vocem in capitulo habeant, eandem, excludit omnem vocem, tametsi non excludat distributiones competentes ob canonicatum. Sed non probat. Quia est rigorosa explicatio, neque satis fundata. Nam illud vniuersale negatiuum debet referri ad vocem competentem præbendæ, cuius ordinem annexum culpabiliter non suscipis, non ad vocem competentem præbendæ, cuius obligationi satisficis. Alias etiam priuari deberes voce competente ob canonicatum, si ordinem competentem dignitati, quæ nullam in capitulo habet vocem, non susciperes, quia concilium nullam in hac parte fecit distinctionem, quod Garc. non admittit.

15 Sub nomine distributionum quæ veniant intelligenda constat ex dictis trad. 7. disp. 3. punct. 5. in fine. Solum de vocis priuatione est aliqualis dubitatio, an de actiua, an de vtraque simul intelligatur? Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 29. num. 105. censet vtramque vocem esse comprehendendam; ac proinde neque eligere, neque eligi posse non promotum. Moueri potuit: quia vbi ius non distinguit, neque nos distinguere debemus. Contrarium credo probabilius, solum de priuatione vocis actiue fuisse ius locutum. Quia pœna extendenda non sunt, & vox actiua est, quæ propriè, & absolute vox dicitur, non passiuæ. Ergo pro sola vocis actiue priuatione intelligenda est priuatio

vocis absolute sumptæ. Quia verba absolute prolata stant pro famuliori significato. Sic Garcia 3. part. de benef. cap. 4. numer. 15.

16 Sed inquires, an in Ecclesiis, vbi proceditur cum adiunctis, iuxta Trident. sess. 25. cap. 6. de reformat. possit Episcopus absque adiunctis procedere ad priuationem contra canonicos non suscipientes ordinem requisitum? Affirmat Garcia 3. p. c. 4. num. 21. quamuis num. 23. contrarium videatur sentire. Et mouetur: quia hæc causa non videtur criminaliter procedere, sed ciuilitè, iuxta textum in cap. per tuas. de Simon. circa finem: ibi, sales (scilicet testes aliis minus idoneos) contra eadem rationem duximus admittendum non secundum rigorem iuris, sed secundum temperantiam equitatis, cum ageretur non criminaliter, vt deponeretur ab ordine, sed ciuilitè, vt ab administratione amoueretur. Ergo priuatio administrationis, & à fortiori vocis actiue causa ciuilis est, non criminalis.

Ceterum omnino tenendum est non posse Episcopum absque adiunctis in hac causa procedere. Negari namque non potest esse causam criminalem, esto ciuilitè intentetur. Est enim inquisitio, & inuestigatio delicti commissi in ordinibus non suscipiendis, & ob huiusmodi delictum pœna priuationis vocis actiue, & dimidiæ partis distributionum imponitur: nequit ergo hæc causa sine adiunctis tractari: & ita à facta congregatione decisum est, & renouatum, quod aliis in contrarium, dispositar, vt ipsemet Garcia supra n. 23. testatur.

DISPUTATIO VI.

De beneficiorum vacatione, amissione, diuisione, extinctioe, erectione, & illorum vnione.

BENEFICIUM vacare dicitur, cum domino caret: sed quia caret domino potest aliquando de iure, & de facto: aliquando de solo iure, & non de facto, aliquando de facto, & non de iure: ideo beneficium aliquando vacat de iure, & de facto, aliquando de solo iure, & non de facto, aliquando de facto, & non de iure. Si enim iure possideas beneficium, & mortuus illud deponas, nec fit alteri collatum, vacabit beneficium de iure, & de facto. Si non iure possideas, sed de facto, quia illo priuatus es, beneficium de iure vacabit, cap. licet Episcopus. 2. de præbend. in 6. At si tibi legitime possides, subtrahatur iniuste beneficium, vacabit beneficium de facto, sed non de iure, c. accepta, c. olim, de restitut. spoliar. Rursus supradicti modi vacationis contingere possunt multipliciter, nempe per mortem beneficiati, per beneficij resignationem, per mutationem, alterius affectuionem, &c. Vide Rebuff. in practi. tit. requisita ad collationem bonam, à n. 49. & in concordat. tit. regia ad prælaturas nominatio, §. monasterijs, verbo vacantijs, & in repetit. cap. nulla 2. de concess. præbendæ. 6. præmissio. Staphil. de literis gratia, tit. de varijs modis vacationis, per totum. Azor. 2. p. l. 7. c. 16. q. 1. & 2. Amillio beneficij propriè est, quando illo per delictum priuatis. Extinctio quando alteri vnitur, & quasi prædium illius fit, vel supprimitur. Erectio, quando de nouo erigitur. De omnibus ergo sigillatim agendum est, & primo de vacatione.

PUNCTVM I.

De vacatione beneficij per obitum.

- 1 Per obitum vacat beneficium.
- 2 Excipiuntur tres casus.

Prima, & præcipua beneficij vacatio est morte beneficiati, c. susceptum, de rescriptis, in 6. Et ibi glossa, & doctores. Mors enim omnia iura soluit. Ausbert de nuptijs, §. deinceps, collat. 4. Quod adeo verum est, vt etiam si miraculose beneficiatus resurgeret, nullum ius ad beneficium recuperandum haberet. Gonzalez 1. p. ad reg. 8. Cancellar. à n. 3. Aug. Barbosa 3. p. de potestate episcop. allegat. 57. n. 199.

2 Tres casus supradicti doctores excipiunt, in quibus beneficium per obitum beneficiati non vacat. Primus est, quando beneficium esset suppressum ab habente potestatem, vel esset alteri beneficiatus: sed hoc quid mirum, cum tunc non sit beneficium, sed suppressio extinguitur, & per vnionem fiat quasi prædium illius, cui vnio facta est: Gonzalez gloss. allegata, num. 7. Barbosa num. 199. Garcia 11. p. de benef. cap. 2. n. 2. Secundus est, quando beneficium est de mensa prælati, seu capituli, ob mortem ei inferuentis non vacat. Quia inferuit non proprio, sed alieno nomine scilicet nomine prælati, vel capituli, cui est beneficium vnium: sic Gonzalez. Barbosa, & Garcia supra. Qualiter autem his vicarijs designandus sit, disp. 1. p. 2.